

Yeni Vakıf Üniversiteleri Kuruluş Yeri Seçimi ve Akademik Alan Odaklanma Önerileri

Establishing New Foundation Universities and Suggesting Academic Programs to be Focused

Suat TEKER

Okan Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Tuzla, 34959 İstanbul, Türkiye
suat.teker@okan.edu.tr

Bilal ÖZER

Okan Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Tuzla, 34959 İstanbul, Türkiye
bilal.ozer@okan.edu.tr

Özet

Bu çalışmada, sayıları hızla artan ve genelde İstanbul ve Ankara şehirlerinde kümelenmiş olan vakıf üniversitelerinin gelecekte diğer illere olan büyüme stratejileri içinde hangi illeri göz önünde bulundurması gerektiği ve bu illerin neden avantajlı iller olarak tanımlanabileceği açıklanmaktadır. Bu çalışmada öne çıkan iller, aynı zamanda yeni kurulması planlanan vakıf üniversiteleri için de yer seçimi konusunda stratejik iller olarak düşünülebilir. Nüfus, eğitim yapısı, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmişlik düzeyleri analiz edilerek, vakıf üniversitelerinin gelecekteki yer seçimi için önerilebilecek iller olarak; Bursa, Kocaeli, Yalova, Antalya ve Adana en avantajlı iller olarak önerilmektedir. Ayrıca, Muğla ilinin ilçeleri olan Bodrum, Marmaris, Fethiye ve Antalya ilinin ilçesi olan Kemer, yer seçimi konusunda en avantajlı ilçeler olarak düşünülmektedir. Çalışmanın devamında, önerilen il ve ilçelerde vakıf üniversitelerinin kurulması durumunda hangi akademik programların uygulanmasının daha avantajlı olduğu, bölgelerin ekonomik ve kültürel yapıları ve gelecekte öne çıkması beklenen meslekler dikkate alınarak akademik program önerilerinde bulunulmuştur. Böylece, yer seçimi ile stratejik karar alan bir vakıf üniversitesinin bu bölgelerde başarılı olabilmesi ve hızla gelişebilmesi için, hangi akademik programları öncelikle uygulamasının daha avantajlı olduğu belirlenmiştir. Son olarak, bu çalışmada önerilen yer seçimi ve akademik programları uygulayan bir vakıf üniversitesinin, hem akademisyen hem öğrenci tercihlerinde daha rekabetçi olabilmesi ve dünya üniversiteleri ile rahatça entegre olabilmesi için bazı stratejik adımlar önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademik programlar, geleceğin meslekleri, geleceğin rekabetçi üniversiteleri, vakıf üniversiteleri, yükseköğretim sistemi.

Abstract

In this study, it is stated that which provinces should be considered and why those provinces are defined to be advantageous in the context of growth strategies of foundation universities clustered mostly in Istanbul and Ankara. Those provinces can be taught as the strategic provinces for the location selection of the foundation universities planning to expand in the future. By analyzing the population, education structure,

social, cultural and economic development level of Turkish provinces; Bursa, Kocaeli, Yalova, Antalya and Adana are considered to be the most advantageous provinces offering good locations for the foundation universities. Also, Bodrum, Marmaris, Fethiye and Kemer are suggested as good alternatives. Afterwards, by considering economic developments, cultural structures and occupations of the provinces which are expected to become prominent in the future, it is explored whether a foundation university may be established at one of the suggested provinces. Lastly, some strategic steps are suggested to become a competitive university integrating with the world universities.

Key Words: *Academic programs, competitive universities of future, higher education system, occupations of future, private universities.*

GİRİŞ

Bu çalışmanın amacı, son yıllarda sayılarında çok hızlı bir artış görünen vakıf üniversitelerine gelecek için yeni kuruluş yerleri önerileri sunmak ve vakıf üniversiteleri için açılması avantajlı olan ve geleceğin mesleklerine hitap eden akademik programlar hakkında öngörülerde bulunmaktadır.

YÖK verilerine göre Şubat 2012 tarihi itibarıyla kuruluşu tamamlanmış toplam 164 adet üniversitemiz mevcuttur. Bu üniversitelerin 61 tanesi vakıf ve 103 tanesi devlet üniversitesi statüsündedir. Bu üniversitelerin 43 tanesi İstanbul'da kurulmuştur. İstanbul'da kurulmuş üniversitelerin, 35 tanesi vakıf ve 8 tanesi devlet üniversitesi statüsündedir. Ankara'da kurulmuş toplam 15 üniversite vardır. Bu üniversitelerin 11 tanesi vakıf ve 4 tanesi devlet üniversitesi statüsündedir. Benzer şekilde İzmir'de kurulmuş toplam 9 üniversite vardır. Bu üniversitelerin 6 tanesi vakıf ve 3 tanesi devlet üniversitesi statüsündedir. Bu yapılanmaya göre, özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir illerimizde büyük bir üniversite kümelenmesi olmuştur. Yönetim bilimlerinde tanımlanan "kümelenme" kavramının sağladığı pek çok avantaj ve sinerji etkisi, bu üç şehrimizde kurulmuş üniversitelerimiz arasında görülebilmektedir. Bu illerimizde son yıllarda gerçekleştirilen; panel, sempozyum, kongre, sergi vb sayılarında ve yapılan akademik yayın sayılarında önemli artışlar olmuştur. Öğretim üyelerinin başka üniversitelere görevlendirmeler yoluyla dersler verebilmeleri sonucunda, yeni ve interdisipliner pek çok alanda yüksek lisans ve doktora programları açılabilmiştir. Küçük şehirlerde kurulan üniversiteler, az gelişmiş bölgelerin eğitim potansiyelini ve bölgesel gelişimini arttırsa da, öğrencileri ve öğretim elemanlarını buralara çekmekte çok başarılı olamamaktadır. Storbeck tarafından yapılan bir araştırmaya göre, en yüksek sosyo-ekonomik çekiciliğe sahip bölgelerin üniversiteler için en iyi yerler olduğunu sonucuna varılmıştır (Koroğlu, 1992). Bundan sonra kurulması planlanan yeni vakıf üniversitelerinin yer seçiminde ve mevcut vakıf üniversitelerinin gelecekte yasaların izin vermesiyle birlikte diğer illere açılma planlamasında, hangi bölgelerimizin ve illerimizin avantajı olduğunun ve bu avantajları hangi unsurların yarattığının bilinmesinde fayda vardır. Koroğlu'nun yaptığı bir çalışmaya göre, öğretim üyeleri ve öğrencilere en uygun yaşam ve çalışma ortamını oluşturacak seviyede kamu hizmetlerinin sunulduğu, üniversitenin araştırma vb. ihtiyaçlarını sürdürebilmesini sağlayacak etkili bir sosyal, ekonomik ve kültürel çevrenin bulunduğu ve öğrenci potansiyelinin maksimum yoğunlukta olduğu kentler, bir üniversite kuruluşu için optimum yerlerdir (Koroğlu, 1992; Rosen & Razin 2006). İlave olarak, kuruluş yeri olarak avantajlı olduğu söylenen bölgelerde/illerde/ilçelerde kurulabilecek vakıf

üniversitelerinde bölgesel gelişmişliği dikkate alarak, hangi akademik programların açılması gerektiği ve bu programların gelecekte talep görecektir mesleklere yönelik olması, bu üniversitelerin stratejik planlamaları açısından çok kritik kararlardır. Ayrıca, yükseköğretim sektöründe gözlemlenen günümüzün keskin iç rekabet ve daha zayıf olan dış rekabet ortamının, gelecekte daha da keskin olması beklenen iç ve dış rekabete dönmesi öngörülmektedir. Bu veriler ışığında, kuruluş yeri seçimi ve açılacak akademik programları kadar stratejik önemi olan bir diğer konu da, üniversitenin kuracağı ve hayata geçireceği dış ilişkileri ile uygulayacağı eğitim sisteminin rekabetçi ve dış entegrasyonlar için esnek olabilmesidir.

İstanbul, Ankara ve İzmir’de kümelenmiş pek çok vakıf üniversitesi, kendi içlerinde bir sınıflamaya tabi tutulabilse bile, yine de bu üniversitelerin pek çoğunun benzer akademik programları benzer eğitim sistemleri kullanarak sunduğu söylenebilir. Bunun sonucunda, bu üniversiteler arasında rekabet daha çok eğitim ücretine, kampüslerde sunulan hizmetlere ve öğrencilere sağlanan olanaklara odaklanmaktadır. Günümüzde gözlemlenen bu odaklanma biçiminin, gelecekte daha çok eğitim sisteminin farklılaşmasına, müfredatların uygulamaya dönük olmasına ve güncelliğini korumasına, öğrencilere sunulan sosyal imkanların yanında daha çok eğitimsel desteklerin sunulmasına ve en önemlisi dünya ile daha iyi entegre olabilecek altyapı ve esnekliğe sahip olmasına dönük olması beklenmektedir. Ulrich tarafından yapılan bir araştırmaya göre, hastanelerin fiziksel çevresinin tedaviyi ve iyileşme zamanını etkileyebilmektedir (Alpturer & Uslu 2010). Buradan hareketle, bir üniversitenin kurulacağı yerin ve fiziksel koşullarının, o üniversitenin eğitim kalitesini ve çekiciliğini etkileyebileceği söylenebilir. Ayrıca, bir üniversiteden mezun olan öğrenciler, hayatlarının geri kalanını mezun oldukları üniversitenin bulunduğu şehirde geçirme eğiliminde olurlar. Çünkü eğitimleri süresince buldukları şehirde yerel bağlantılar kurarlar (Groen & White 2003). Bu nedenle de bir üniversitenin kurulacağı şehrin gelişmişlik düzeyi, şehir dışından gelen öğrencilerin burada yaşama istekleri açısından önemlidir.

Bu çalışmanın ikinci bölümünde, tüm Türkiye’yi küçük ekonomik-coğrafik alt bölgelere ayırarak yapılmış olan bir çalışma sonucunda, vakıf üniversiteleri için uygun bölge seçimi ve sonrasında da hedef il/ilçe seçimi çalışmaları anlatılmaktadır. Üçüncü bölümde, yakın gelecekte öne çıkması beklenen, iş dünyasının ihtiyaç duyacağı ve halihazırda bazı Avrupa ve Amerikan üniversitelerinde eğitime başlamış olan eğitim programları önerileri yer almaktadır. Dördüncü bölüm, vakıf üniversiteleri için gelecekte en avantajlı iller olarak belirlenen bu şehirlerde, bölgenin yapısı, gelişmişlik düzeyi ve geleceğin meslekleri de göz önünde tutularak, açılmasının uygun olacağı düşünülen akademik program önerilerini sunmaktadır. Beşinci bölüm, gelecekte daha da artması beklenen yükseköğretimdeki rekabet ortamında, rekabetçi olmak ve rekabetçi kalmak isteyen bir vakıf üniversitesi için tavsiyelerde bulunmaktadır. Sonuç bölümü ise, yapılan bu çalışmanın amacını ve çalışma sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak vakıf üniversitelerinin büyüme planları ve rekabetçi kalma stratejileri hakkındaki önerileri özetlemektedir.

TÜRKİYE’NİN BÖLGESEL GELİŞMİŞLİK ANALİZİ

Bu bölümde Türkiye’nin bölgesel gelişmişlik analizi yapılarak, vakıf üniversitelerinin büyüme stratejileri için en avantajlı bölgelerin belirlenmesine çalışılmaktadır. Sonrasında ise, avantajlı olarak belirlenen bu alt bölgeler içinde, hedef olarak tanımlanabilecek iller ve ilçelerin tanımlanması yapılmaktadır.

16 Mart 2010 tarihinde yayımlanan bir TÜİK araştırmasına göre; ekonomik, sosyal ve coğrafi yönden benzerlik gösteren komşu iller, bölgesel kalkınma planları ve nüfus büyüklükleri dikkate alınarak kendi aralarında gruplandırılmış ve 26 alt bölge oluşturulmuştur (TÜİK Bölgesel İstatistikler, 2010). Tablo 1 bu alt bölgesel sınıflandırmayı, kişi başına milli geliri ve bölgesel toplam nüfusa göre, bölgesel sıralamayı göstermektedir. Bu tablo analiz edildiğinde; İstanbul, Ankara ve İzmir gibi üniversite kümelenmesi olan iller dışında kalan, toplam bölgesel nüfusu 2.500.000 üstünde olan ve kişi başına milli geliri 7.000 TL civarında veya daha fazla olan bölgelerin; Adana-Mersin, Bursa-Eskişehir-Bilecek, Kocaeli-Sakarya-Düzce-Bolu-Yalova, Tekirdağ-Edirne-Kırklareli, Aydın-Denizli-Muğla ve Antalya-Burdur-Isparta bölgeleri olduğu görülmektedir. Bu bölgelerden yukarıda sayılan seçilme kriterlerinin tamamını karşılamayan, sadece Adana-Mersin bölgesi vardır. Bu alt bölgenin kişi başına milli geliri 5.318 TL olduğu halde, toplam bölgesel nüfusunun 3.700.000 olması ve geniş anlamda coğrafi bir bölgeyi temsil eden bir yer olması nedeniyle, Adana-Mersin bölgesi de bu çalışmaya dahil edilmiştir.

Tablo 1: Türkiye'nin Sosyal-Ekonomik-Coğrafi Benzerlik Gösteren Komşu İllere Göre Alt Bölgelere Ayrılması

S/N	ALT BÖLGELER	Toplam Nüfus	Gayri Safi Katma Değer (GSKD)	GSKD Sırası
1	TR10 İstanbul	12.915.158	10.352	1
2	TR51 Ankara	4.650.802	9.056	4
3	TR31 İzmir	3.868.308	8.398	6
4	TR62 Adana-Mersin	3.703.114	5.318	12
5	TR41 Bursa-Eskişehir-Bilecek	3.508.133	9.377	3
6	TR42 Kocaeli-Sakarya-Düzce-Bolu-Yalova	3.193.210	9.622	2
7	TRC2 Sanlıurfa-Diyarbakır	3.128.748	2.904	23
8	TR63 Hatay-Kahramanmaraş-Osmaniye	2.957.713	3.907	19
9	TR33 Manisa-Afyonkarahisar-Kütahya-Uşak	2.940.947	5.586	11
10	TR83 Samsun-Tokat-Çorum-Amasya	2.739.487	4.716	16
11	TR32 Aydın-Denizli-Muğla	2.707.898	6.850	9
12	TR61 Antalya-Isparta-Burdur	2.592.075	7.712	7
13	TR90 Trabzon-Ordu-Giresun-Rize-Artvin-Gümüşhane	2.526.619	4.862	14
14	TRC1 Gaziantep-Adıyaman-Kilis	2.364.249	3.539	22
15	TR72 Kayseri-Sivas-Yozgat	2.326.584	4.639	18
16	TR52 Konya-Karaman	2.224.547	4.938	13
17	TRB2 Van-Muş-Bitlis-Hakkari	2.012.044	2.355	26
18	TRC3 Mardin-Batman-Şırnak-Siirt	1.969.896	2.887	24
19	TRB1 Malatya-Elaazığ-Bingöl-Tunceli	1.626.357	3.876	20
20	TR22 Balıkesir-Çanakkale	1.617.820	5.725	10
21	TR21 Tekirdağ-Edirne-Kırklareli	1.511.952	8.680	5
22	TR71 Kırkkale-Aksaray-Niğde-Nevşehir-Kırşehir	1.504.789	4.654	17
23	TRA2 Ağrı-Kars-Iğdır-Ardahan	1.135.856	2.684	25
24	TRA1 Erzurum-Erzincan-Bayburt	1.062.205	3.760	21
25	TR81 Zonguldak-Karabük-Bartın	1.026.825	7.113	8
26	TR82 Kastamonu-Çankırı-Sinop	745.976	4.794	15

Kaynak: TÜİK Karşılaştırmalı Bölgesel Göstergeler, 2009¹

İkinci aşamada, en avantajlı alt bölgeler olarak tanımlanan bu bölgelerin, ekonomik yapısı, sosyal yapısı, nüfus yapısı, eğitim düzeyi ve kültürel olanakları karşılaştırmalı olarak Tablo 2'de incelenmiştir. Bölgelerin işgücüne katılma oranının yüksek olması, çalışan sayısının Türkiye toplamı içindeki payının yüksek olması, kullanılabilir yıllık toplam gelirin tüm bölgelerde 7-9 trilyon TL arasında olması, tüm bölgelerin tarım-sanayi-hizmetler alanında önemli bir ağırlığa sahip olması öne çıkan ekonomik göstergeler olarak göze çarpmaktadır. Bölgelerin sosyal göstergeleri

¹ Bu çalışma, en son 16.03.2010 tarihinde güncellenen veriler ile TÜİK tarafından yapılmıştır. Yapılan İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması çalışması ile Türkiye, 1. düzey, 2. düzey ve 3. düzey olmak üzere 3 farklı şekilde gruplandırılmıştır. 3. düzeyde her bir il kendi başına ele alınmıştır. Yukarıdaki tablonun oluşturulmasında kullanılan 2. düzeyde ise ekonomik, sosyal ve coğrafi yönden benzerlik gösteren komşu iller, bölgesel kalkınma planları ve nüfus büyüklükleri de dikkate alınarak kendi aralarında gruplandırılmış ve 26 bölge oluşturulmuştur. 1. Düzey, bu 26 bölgenin de kendi aralarında gruplandırılmasıyla oluşturulmuştur ve 12 bölge içermektedir.

karşılaştırmalı olarak incelendiğinde, nüfus artış hızlarının yüksek olduğu, ilköğretimde öğretmen başına öğrenci sayısının 20 civarında olduğu, yüzbin kişi başına hastane yatak sayısının 241-336 arasında değiştiği, onbin kişi başına sinema koltuk sayısının 27-42 kadar olduğu ve bin kişi başına özel otomobil sayısının 82-138 arasında olduğu görülür. Bu bölgelerin nüfus yapısı incelendiğinde, okuma-yazma bilen 6+ yaş grubunda 2.5-3 milyon kadar kişinin varlığı izlenir. Bölgesel eğitim yapısı analiz edildiğinde, lise mezunu sayılarının 400-600 bin aralığında olduğu, üniversite mezunu sayılarının 180-240 bin aralığında olduğu, doktora düzeyinde eğitim almış kişi sayılarının 2-3 bin aralığında olduğu görülür. Bu bölgelerin kültür düzeyini gösteren veriler incelendiğinde ise; kütüphane, müze, sinema ve tiyatro sayılarının oldukça yüksek olduğu izlenmektedir. Özetlemek gerekirse, seçilen bu alt bölgelerin nüfus yoğunluğu ve nüfus artış hızının yüksek olması, eğitim seviyesinin yüksek olması, ekonomik açıdan güçlü olması ve sosyal-kültürel olanakların oldukça iyi sayılabilecek durumda olması, bu bölgelerin vakıf üniversitelerinin büyümeleri için en avantajlı bölgeler olarak seçilmesini destekler niteliktedir.

Tablo 2: Seçilen Alt Bölgelerin Karşılaştırmalı Ekonomik-Sosyal-Eğitim-Nüfus-Kültür Verileri

	Bursa-Eskişehir-Bilecik		Kocaeli-Sakarya-Düzce-Bolu-Yalova		Antalya-Isparta-Burdur		Adana-Mersin		Muğla-Aydın-Denizli		Tekirdağ-Edirne-Kırklareli	
		Sıra ²		Sıra		Sıra		Sıra		Sıra		Sıra
GÖSTERGELER												
Kişi başı GSKD (2006 - \$)	9.377	3	9.622	2	7.712	7	5.318	12	6.850	9	8.680	5
İş Gücüne Katılma Oranı (2009 - %)	48,4	13	49	12	55,8	3	51,6	9	53,9	6	54	5
İşsizlik oranı (2009 - %)	13,9	13	15	10	11,4	17	22	1	14,2	12	13	16
Çalışan Sayısının Türkiye Toplamı içindeki payı (2006 - %)	6,3	4	5,1	5	4,2	6	3,6	8	4,2	6	2,4	11
İstihdam edilenlerin sektörel dağılımı (2009-%)												
Tarım	11,9		19,9		33,9		29		28		22,2	
Sanayi	40,7		33,3		13,9		20,7		22,6		32,6	
Ticaret	23,4		19,4		27,5		24,2		22,6			
Hizmetler	24,0		27,4		24,7		26,1		26,8		45,3	
Kullanılabilir yıllık gelir (2003-Milyon TL)	8.850		7.307		8.374		8.166		6.942		3.946	
Bölgesel GSKD (2006 - %)												
Tarım	6,4		7,2		15,1		16,4		17,6		12,5	
Sanayi	42,8		39,6		15,7		23,2		24,3		34	
Hizmetler	50,7		53,2		69,3		60,4		58,1		53,5	
SOSYAL												
Yıllık nüfus artış hızı (2009 - %)	1,88	7	1,79	8	3,05	1	2,02	3	1,23	11	6,4	21
İlköğretimde Öğretmen başına öğrenci sayısı (2009 – 2010)	21	8	21	8	20	12	23	7	17	19	21	8
Yüzbin kişi başına hastane yatak sayısı (2007)	279	13	242	17	336	5	241	18	219	20	284	11
Bin kişi başına halk kütüphanelerinden yararlanma sayısı (2008)	187	22	134	23	301	18	245	21	441	7	314	16
Onbin kişi başına sinema koltuk sayısı (2008)	42	4	33	7	37	6	27	9	27	9	39	5
Bin kişi başına özel otomobil sayısı (2009)	104	6	82	14	138	2	87	13	120	5	88	12
NÜFUS												
Toplam nüfus (2009)	3.508.133		3.193.210		2.592.075		3.703.114		2.707.898		1.511.952	
Erkek	1.754.410		1.607.043		1.314.167		1.853.093		1.362.860		774.375	
Kadın	1.753.723		1.586.167		1.277.908		1.850.021		1.345.038		737.577	
Okuma yazma bilemeyen (6 +yaş – 2009)	136.931		140.147		114.826		246.635		149.173		62.395	
Okuma yazma bilen (6 +yaş – 2009)	2.910.153		2.596.944		2.097.433		2.899.884		2.198.133		1.275.364	
Bilmeyen	146.472		152.528		129.322		171.276		127.529		58.122	
EĞİTİM												
İlk ve orta okul mezunu (15 +yaş – 2009)	1.481.909		1.306.505		1.074.123		1.376.840		1.199.435		683.760	
Lise veya dengi okul mezunu (15 +yaş – 2009)	596.846		509.324		398.279		546.620		365.925		257.879	
Yükseköğül veya fakülte mezunu (15 +yaş – 2009)	234.768		184.914		178.023		211.531		170.688		90.284	
Yüksek lisans mezunu (15 +yaş – 2009)	12.496		9.712		7.066		9.112		6.179		4.411	
Doktora mezunu (15 +yaş – 2009)	3.411		2.356		1.991		2.326		1.770		958	
Bilmeyen	144.412		150.755		127.352		167.804		126.276		57.471	
Toplam öğretim elemanı(2009)	5.452		4.919		3.889		3.399		3.028		1.712	
Profesör	735		381		386		476		253		147	
Doçent	414		278		300		282		223		86	
Yardımcı Doçent	889		1.264		798		545		748		376	
Diğer	3.414		2.996		2.405		2.096		1.804		1.103	
On lisans ve lisans öğrenci sayısı (2009)	1.538.045		159.786		96.067		75.138		92.411		52.054	
KÜLTÜR												
Kütüphane sayısı (2008)	37		37		60		44		60		32	
Kitap sayısı (2008)	569.543		423.390		758.275		412.251		715.137		394.154	
Müze sayısı (2008)	12		5		6		11		10		4	
Eser sayısı (2008)	95.032		32.714		182.036		154.226		216.795		44.357	
Sinema sayısı (2008)	93		73		68		58		65		54	
Koltuk sayısı (2008)	14.523		10.399		9.209		9.863		7.220		5.865	
Tiyatro sayısı (2008)	13		7		6		8		1		2	
Koltuk sayısı (2008)	4.330		2.050		2.010		2.509		636		403	

Kaynak: TÜİK Karşılaştırmalı Bölgesel Göstergeler, 2009

² Bölgelerin 26 bölge içindeki sıralaması

Üçüncü aşamada, seçilen alt bölgelerin ekonomik ve kültürel merkezi olabilecek iller değerlendirilmiştir. Tablo 3 hedef iller olarak belirlenmiş illerin nüfus, eğitim, ekonomik ve kültürel gelişmişlik düzeyini gösteren verileri sunmaktadır. Bursa-Eskişehir-Bilecek alt bölgesi için Bursa ili; Antalya-Isparta-Burdur alt bölgesi için Antalya ili; Adana-Mersin alt bölgesi için Adana ili; Tekirdağ-Edirne-Kırklareli alt bölgesi için Tekirdağ ili; Kocaeli-Sakarya-Düzce-Bolu-Yalova alt bölgesi için Kocaeli ve Yalova illeri, en avantajlı iller olarak seçilmiştir. Diğer yandan, en avantajlı ilçeler olarak; Muğla'nın Marmaris, Bodrum ve Fethiye ilçeleri ile Antalya'nın Kemer ilçesi seçilmiştir. Bu il ve ilçelerin seçiminde, bölge içindeki ekonomik ve kültürel gelişmişlik düzeyleri dikkate alınmıştır. Tablo 3 seçilen il ve ilçeler ile ilgili verileri sunulmaktadır.

Tablo 3: Seçilen İllerin/İlçelerin Karşılaştırmalı Nüfus-Eğitim-Ekonomik-Kültür Verileri

Seçilen İllerin Verileri		Adana	Antalya	Bursa	Kocaeli	Muğla	Yalova	Tekirdağ
Nüfus	(2009)	2.062.226	1.919.729	2.550.645	1.522.408	802.381	202.531	783.310
	Nüfus Büyüklüğü Sırası	5	7	4	11	23	70	24
Eğitim	Üniversite ve üstü (2009)	% 6,6	%8,05	%7,3	%7,5	%8,08	%7,9	%6,6
	Lise ve altı (2009)	% 58,4	%63,7	%65,9	%63,9	%66,2	%64,5	%68,8
	Okul bitirmeyen (2009)	% 29,6	%22	%22,2	%22,9	%19,8	%20,2	%20,3
EKONOMİK	İş gücüne katılma oranı (2009)	% 49	%56,4	%49,4	%47	%54,3	%47	%56,2
	İşsizlik oranı (2009)	% 26,5	%12,7	%14,7	%17	%12,1	%17,8	%11,9
	İstihdam oranı (2009)	% 36	%49,2	%42,1	%39	%47,8	%38,6	%49,5
	Kişi Başına Düşen Mevduat Sırası (2009)	16	6	11	15	3	19	23
	Kişi Başı Kamu Harcaması Sırası (2009)	57	17	31	32	29	4	39
	Kişi Başı Vergi Miktarı Sırası (2009)	25	9	7	1	10	18	6
	Eğitim Sektörü Gelişmişlik Sırası (2003)	19	9	11	10	6	4	8
	Sağlık Sektörü Gelişmişlik Sırası (2003)	18	8	16	25	10	32	35
	İmalat Sanayi Gelişmişlik Sırası (2003)	12	33	4	3	50	10	5
	Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sırası (2003)	8	10	5	4	13	9	7
Kültür (2008)	Kütüphane sayısı	17	17	20	11	12	2	9
	Kütüphanelerdeki Kitap sayısı	219.897	251.885	324.076	106.187	170.553	24.535	109.337
	Tiyatro sayısı	6	5	9	4	0	1	0
	Tiyatrolardaki Koltuk sayısı	1.409	1.730	3.183	1.415	0	185	0
	Müze sayısı	4	3	8	1	5	0	1
	Müzelerdeki Eser sayısı	47.120	86.441	73.844	8.956	107.260	0	15.011
	Sinema sayısı	26	54	55	29	30	8	30
Sinemalardaki Koltuk sayısı	5.498	6.893	9.485	4.597	2.769	1.016	3.541	

Seçilen İlçelerin Verileri		MARMARİS	FETHİYE	BODRUM	KEMER
Nüfus	(2009)	75.350	183.184	118.237	35.889
	Üniversite ve üstü	% 11,8	6,6	10	6,5
Eğitim	Lise ve altı	% 67	66,8	61,3	64,7
	Okul bitirmeyen	% 15,6	21,2	18,7	19,8
	872 ilçe içerisinde okur -yazar oranı sıralaması	1	84	7	5
Ekonomik	İşsizlik oranı	% 5,54	% 4,02	% 4,69	%6,85
	872 ilçe içerisinde işsizlik oranı sıralaması	391	577	485	293
	872 ilçe içerisinde fert başına genel bütçe geliri sıralaması	32	120	36	53
	Tarım sektöründe çalışanların oranı	% 27,48	% 67,39	% 39,91	% 24,21
	Sanayi sektöründe çalışanların oranı	% 3,38	% 3,22	% 5,68	% 3,47
	Hizmetler sektöründe çalışanların oranı	% 69,14	% 29,38	% 54,41	% 72,32

Kaynak: Yazarlar tarafından yapılan derlemeler³

Bursa ili, Türkiye'nin en çok nüfusa sahip dördüncü ili konumundadır. Komşu olduğu illerle birlikte (Kocaeli, Yalova, Sakarya, Bilecik, Kütahya, Balıkesir) 7.051.104 kişilik nüfusu ile Türkiye'nin yaklaşık %10'luk nüfusunu barındıran bir bölgede bulunmaktadır. İstanbul'a olan yakınlığı da göz önüne alındığında, toplam nüfus 20

³ TÜİK ADNKS Nüfus Sayım Sonuçları, TÜİK İş Gücü İstatistikleri, TÜİK Bölgesel Göstergeler, CNBC-E Business, (Dinçer, Özasan, Kvasoğlu, 2003), DPT

milyon gibi çok yüksek bir sayıya ulaşmaktadır. Bursa'nın güney kesiminde kalan bölgede ağırlıklı olarak tarım ve turizm sektörü ön plana çıkarken, kuzey kesiminde ise sanayi ve hizmet sektörü ön plandadır. 2005 yılında kişi başı milli gelir 6.793 dolar olarak belirlenmiştir. Tofaş ve Renault' nun üretim yeri olan Bursa, aynı zamanda Türkiye'nin tekstil merkezidir (Bursa Büyükşehir Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planı).

Kocaeli ili, nüfus büyüklüğü bakımından Türkiye çapında onbirinci sıradadır. Komşu olduğu illerle birlikte (İstanbul, Sakarya, Yalova, Bursa) 18 milyonluk nüfusun yaşadığı bir bölgededir. Trakya bölgesi göz ardı edildiğinde, İstanbul'u Türkiye'nin geri kalanına bağlayan yolların geçtiği il konumundadır. Dolayısıyla, en önemli geçiş noktasıdır. Doğal bir liman olan İzmit Körfezi işlek bir denizyoludur. Kocaeli'nin GSYİH'sının %70'ini sanayi sektörü oluşturur. Kocaeli'nde kimya sanayi birinci sıradadır, bunu metal eşya, otomotiv, makine ve taş ile toprağa dayalı sanayiler izlemektedir. Bölgede yabancı sermayeli kuruluşlar arasında en çok Almanya merkezli kuruluşlar bulunmaktadır (Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planı).

Antalya ili nüfus büyüklüğü bakımından Türkiye'nin en büyük yedinci ildir. Komşu olduğu illerle birlikte (Muğla, Burdur, Isparta, Konya, Karaman, Mersin) 7.259.891 kişilik nüfusa sahip bir bölgededir. Yılda 300 güneşli gün ve ortalama 18,7 derece sıcaklık ile 12 ay boyunca turizmin canlı tutulabileceği bir ildir (Antalya Büyükşehir Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planı). Türkiye'nin en yoğun ikinci havaalanına sahiptir (CNBC-E Business,2010). Turizm ve tarım sektörleri ön plandadır. Türkiye'ye gelen turistlerin %40'mı ağırlamaktadır. Sera üretiminde Türkiye'nin en önemli illerinden biridir. Antalya Serbest Bölgesi'nde en son teknoloji ile ultra lüks yatlar üretilmektedir (Antalya Büyükşehir Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planı).

Adana ili Türkiye'nin en çok nüfusa sahip beşinci ildir. Komşu olduğu illerle birlikte (Mersin, Niğde, Kayseri, Kahramanmaraş, Osmaniye, Hatay) 8.206.620 kişilik nüfusa sahip bir bölgededir. İlde tarım, özellikle pamuk ve narenciye üretimi ön plana çıkmaktadır. Yurtiçi ve yurtdışı komşu bölgelere gıda, tekstil, petrokimya ve kimya sanayi ürünleri ihracatı yapılmaktadır. Adana'da en yüksek istihdam oranı tarım sektöründe olmasına rağmen, sektörün katma değer oranı göreceli olarak daha düşüktür. Yumurtalık Serbest Ticaret Bölgesi, doğalgaz ve petrol boru hatlarının kesişme noktasıdır. Bölge rafineri, petrokimya, petrol ürünleri ve termik santraller için yatırım potansiyeline sahiptir. Adana'da sanayinin profili büyük ölçekli tekstil firmaları, makine alet ve yedek parça sanayisi, yağ ve tütün işleme tesisleri, çimento ve makine fabrikalarından oluşmaktadır. İlde katma değer açısından kimyasal madde ve ürünlerin imalatı birinci, tütün ürünleri ikinci, gıda ürünleri ve içecek imalatı ise üçüncü sırada yer almaktadır. İl sınırları içinde uluslararası petrol ve yük taşımacılığına açık Botaş Limanı ve Toros Gübre Limanı bulunmaktadır (Adana Büyükşehir Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planı).

Yalova nüfus olarak küçük bir ildir. 202.531 kişilik nüfusu ile nüfus sıralamasında ancak 70. sırada yer almaktadır. Sınır komşusu olduğu Kocaeli ve Bursa ile birlikte 4.275.584 kişilik bir nüfus hacmine sahip olmaktadır. İstanbul'a olan yakınlığı ve ulaşım kolaylığı dikkate alındığında, İstanbul da komşu olarak kabul edilebilir ve bu nüfus 17 milyona ulaşır. Yalova, Bursa – İstanbul ve Bursa – Kocaeli arasında çok önemli bir geçiş konumundadır. İlde çiçekçilik, seracılık ve süs bitkileri üretimi özellikle de kesme çiçek üretimi çok önemlidir. Türkiye kesme çiçek üretiminin

%25'ini tek başına sağlamaktadır. Sanayi üretiminde tekstil, kimya ve kağıt sektörleri ön plana çıkmaktadır (Yalova Belediyesi Stratejik Plan 2010–2014).

Tekirdağ 783.310 kişilik nüfusu ile Muğla'nın ardından yirmidördüncü sırada yer almaktadır. Komşu olduğu Edirne, Kırklareli, Çanakkale ve İstanbul'da dahil edildiğinde 14.904.845 kişilik nüfus ile Türkiye nüfusunun %20'sinin ikamet ettiği bir bölgede bulunmaktadır. Stratejik konum olarak Anadolu ile Balkanlar arasında bir geçit noktasında bulunmaktadır. Tekirdağ önemli sanayi şehirlerinden biridir. Sanayi tesislerinin önemli bir bölümü tekstil işletmelerinden oluşmaktadır. Tekstil işletmelerini deri işletmeleri izlemektedir. Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi'nde başta tekstil olmak üzere halı, metal, makine, kimya, elektrik ve elektronik alanlarında birçok fabrika bulunmaktadır. Hayrabolu Organize Sanayi Bölgesi ise, kurulma aşamasındadır. İlde çok sayıda un ve yağ fabrikası da bulunmaktadır. Tekirdağ, Türkiye ayçiçek üretiminin %27'sini, ayçiçek yağı üretiminin ise %41'lik bölümünü karşılamaktadır. Tekirdağ'daki un fabrikalarının kapasitesi, Türkiye'de üretilen buğdayın %11'ini işleyebilecek düzeydedir. Tekirdağ'da liman olanaklarının bulunması, buğday ve un ihracatının buradan yapılmasını mümkün kılmaktadır. İlin gayri safi üretim değerinin %74'ü bitkisel üretimden sağlanmaktadır (www.tekirdag.bel.tr).

Bodrum 2009 yılı nüfus sayımı sonuçlarına göre, 118.237 kişinin ikamet ettiği bir ilçedir. Nüfusun yaklaşık %70'i kasaba ve köylerde, %30'u ise merkezde yaşamaktadır. Bu nüfus yaz aylarındaki turizm hareketleri dolayısıyla, 800.000'ne ulaşmaktadır. Nüfusun yaklaşık %70'i turizm alanında, %20'si tarım alanında ve %10'u da hizmet sektöründe çalışmaktadır. Gününbirlik gezilerde ve haftalık turlarda kullanılan Bodrum Limanı'na kayıtlı 1.205 nitelikli yat ve 15.000 yatak, yat turizmine hizmet vermektedir. 2008 yılında Bodrum'a 169.487'si deniz kapısından olmak üzere, 1.030.802 turist girişi olmuştur. Yabancı turistlerde İngilizler, Hollandalılar ve Almanlar ilk sıraları almaktadır. Dünyanın sayılı, Türkiye'nin tek su altı arkeoloji müzesi Bodrum'da bulunmaktadır. Bodrum'un mahalli idarelerle birlikte 2009 yılı bütçesi 115.018.134 TL'dir (www.bodrum.bel.tr)

Fethiye 2009 yılı itibariyle 183.184 kişilik bir nüfusa sahiptir. Kıyı uzunluğu 167 km olan ilçede 18 adet ada bulunmaktadır. İlçe yüzölçümünün %72'lik bölümü ormanlık ve makilik alanlarla kaplıdır. İlçe ekonomisi, turizmin yanında büyük ölçüde tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. İlçe nüfusunun %55'i tarımla uğraşmaktadır. Babadağ, üzerindeki 4 kalkış pisti ile Fethiye, Ölüdeniz ve Eşen Vadisi'ne hakim konumu ile tüm dünyanın ilgisini çeken alternatif bir turizm merkezidir. Dünya üzerinde denize bu kadar yakın ve yamaç paraşütü için bu kadar elverişli başka bir dağ bulunmamaktadır (www.fethiye.bel.tr).

Marmaris'in nüfusu 2009 yılı itibariyle 75.350'dir. Marmaris Netsel Marina'sı, Güney Ege'nin en büyük ve en modern marinasıdır. Bu marinateda yatların tüm ihtiyaçları rahatça karşılanabilmektedir. Marmaris Yat Yarışları, her yıl birçok yerli ve yabancı yatın katıldığı geleneksel bir yarışma olarak başı çekmektedir. Marmaris'i cazip kılan en önemli öğelerin başında yat turizmi gelmektedir. Marmaris ve çevresindeki yeni sağlık tesisleri, yataklı bakım üniteleri ile uluslararası sağlık hizmetleri verebilir noktaya ulaşmıştır. Marmaris futbol, basketbol, voleybol ve yüzme takımlarının hazırlık ve kamp yeri olarak da ilgi görmektedir (www.marmaris.bel.tr).

Kemer ili 2009 sayımlarına göre, 35.889 nüfusa sahiptir. İlçe ekonomisi turizm ve tarıma dayalıdır (www.kemer.bel.tr).

Hemşirelik, yaşlı bakımı, tıbbi sekreterlik vb. sağlık destek hizmetlerinin sürekli ve kaliteli olarak temin edilebilmesinin, sağlık hizmetlerinin bütünlüğü açısından ne kadar önemli olduğu herkesçe kabul edilmektedir. Ayrıca, tüm sağlık hizmetlerinin en verimli şekilde kullanıcılara sunulabilmesi için, sağlık sistemlerinin ekonomi ve yönetim modelleri ile desteklenebilmesi ile mümkündür. Bu nedenlerle gelecekte; biyoteknoloji, moleküler biyoloji, genetik, sağlık yönetimi, sağlık destek hizmetleri vb. alanların öne çıkması beklenmektedir.

Tasarım ve İletişim

Artık tüm kullanıcılar ve tüketiciler (bireyler ve kurumlar) kendilerine sunulan ürün ve hizmetlerin en kullanışlı ve görsel olarak sunulmasını talep etmektedirler. Endüstri kullanımı için üretilecek bir makineden; en az hacim kaplayarak, en az enerjiyi kullanarak, en fazla çıktı üreterek, en ergonomik olarak ve bunların tümünü en az maliyetle karşılaması beklenir. Bu beklentileri karşılayacak bir makinenin tasarlanması veya tüm bilgilerin en görsel şekilde sunulduğu bir web sitesinin tasarlanması arasında, beklenen amaçları karşılaması açısından bir fark yoktur. Bu nedenlerle gelecekte, tasarım mühendisliği, web tasarımı, görsel iletişim tasarımı, vb alanların öne çıkması beklenmektedir. Diğer yandan, çeşitli kaynaklar tarafından çağımız “iletişim çağı” olarak tanımlanmaktadır. İletişim olanakları yeterli ve hızlı olan toplumların, kalkınma hızlarının da yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Gelecek için yapılan kalkınma modellerinde, iletişim olanaklarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesinin master plan içinde çok önemli bir yer tuttuğu bilinmektedir. Birey ve kurumların; doğru, yeterli, nitelikli ve hızlı haber alma talebi, bu sektörün gelişmesindeki en önemli itici güç olarak görülebilir. Bu nedenle gelecekte; gazetecilik, radyo ve televizyon, haber analistliği vb alanların öne çıkması beklenmektedir.

Tablo 4: Geleceğin Öne Çıkması Beklenen Yeni Meslek Grupları ve Eğitim Alanları

Mühendislik	Yönetim ve Bilişim Bilimleri
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mekatronik Mühendisliği ▪ Ergonomi Mühendisliği ▪ Hidroloji Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Kalite Mühendisliği ▪ Kontrol Mühendisliği ▪ Üretim Mühendisliği ▪ Devre Tasarım ve Üretim Mühendisliği ▪ Telekomünikasyon ve Haberleşme Mühendisliği ▪ Çevre ve Kalite Mühendisliği ▪ Malzeme ve Nanoteknoloji Mühendisliği ▪ Geomatik Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Makine ve İşleme Mühendisliği ▪ Sürdürülebilir Enerji Mühendisliği ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Enerji Kaynakları Mühendisliği ▪ Presizyon Mühendisliği ▪ Nükleer Mühendisliği ve Radyolojik Bilimler ▪ Havacılık Elektronik ve Uzay Sistemleri ▪ Endüstriyel Kimya Mühendisliği ▪ Enformasyon Mühendisliği ▪ Üretim Mühendisliği ▪ Yazılım Mühendisliği 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktüerya ▪ Finans Mühendisliği ▪ İşletme ve Finans Matematiği ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme ▪ İşletme Enformatiği ▪ Ekonomi & Matematik ▪ Uluslar arası Finans ▪ Lojistik Yönetimi ve Tedarik Zincirleri ▪ Piyasa ve Sosyal Sistemler Mühendisliği ▪ Tesis Planlama ve Yönetimi ▪ Havaalanı Planlaması ve Yönetimi ▪ Havacılık Yönetimi ▪ Spor Yönetimi ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Uluslararası Tarım ve Yiyecek Sistemleri Yön. ▪ Zirai Sistemler Teknolojisi ve Yönetimi ▪ Enformatik ▪ Şirket Bilgi İşlem Yönetimi ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Bilişim Sistemleri ▪ Bilgi Sistemleri Güvenliği ▪ Bilgi Teknolojileri ▪ Teknoloji ve Bilgi Yönetimi ▪ İnternet Güvenliği ▪ Yönetim Bilişim Sistemleri
Sağlık	Tasarım ve İletişim
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyoteknoloji ▪ Moleküler Biyoloji ve Genetik ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Medikal Fizik & Biyomühendislik ▪ Tıp Mühendisliği ▪ Biyofizik ▪ Biyoistatistik ▪ Endüstriyel Hijyen ▪ Hesaplamalı Biyoloji ve Biyoenformatik ▪ Fizik Tedavi ve Rahabilitasyon ▪ İş ve İşçi Sağlığı ▪ Sağlık Yönetimi ▪ Sağlık Destek Hizmetleri 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Endüstriyel Tasarım ▪ Endüstri Ürünleri Tasarımı ▪ Görsel İletişim Tasarımı ▪ Web Tasarımı ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Grafik Tasarım ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Deneyim Tasarımı ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ Sanat Yönetimi ▪ Gazetecilik ▪ Haber Analistliği ▪ Radyo ve Televizyon Yayıncılığı ▪ Ses Sistemleri Mühendisliği

HEDEF İLLER İÇİN AKADEMİK PROGRAM ÖNERİLERİ

Bu bölüm, vakıf üniversitelerinin büyüme stratejileri içerisinde hedef olarak belirlenen illerde açılması önerilen akademik programlar ve söz konusu üniversitelerin odaklanması gereken üniversite tipi hakkında önerilerde bulunmaktadır. Bu önerilerde bulunurken, hedef illerin bölgesel gelişmişlik düzeyleri, katma değer yaratan bölgesel faaliyetleri, illerin stratejik planlarında belirlenen gelecekteki hedefleri göz önünde tutulmuştur. Böylece, hem bölgenin potansiyeli değerlendirilmiş hem de illerin kendi belirledikleri stratejik hedefler desteklenmiştir. Bu bölümde tanımlanan üniversite

tipleri; yönetim bilimleri odaklı, mühendislik odaklı, tıp odaklı ve tasarım odaklı vakıf üniversiteleri olarak tanımlanmıştır. Belli bir alana odaklanmış üniversiteler önermenin amacı, her alanda başarılı olmayı hedefleyen ve ölçek olarak büyük üniversiteler yerine, belli alanlarda uzmanlaşmış ve daha küçük ölçekli vakıf üniversitelerin gelecekteki başarı şanslarının daha yüksek olarak görülmesidir.

Bursa ili için öncelikli olarak, mühendislik ve tıp odaklı vakıf üniversitelerinin, sonrasında ise yönetim bilimleri ve tasarım odaklı vakıf üniversitelerinin kurulması önerilebilir. Bursa ilinin bir sanayi, ticaret, tarım ve yolların kesiştiği bir lojistik şehri olması nedeniyle, önerilen üniversite tiplerine uygun akademik programlar eklerdeki tabloda sunulmuştur. Bursa ili genel olarak zengin bir il olarak tanımlanabildiğinden, bu ilden İstanbul ve İzmir vakıf üniversitelerine yoğun bir öğrenci talebi olmaktadır. Bursa'nın kültürel olarak gelişmiş olması ve İstanbul'a yakın olması gibi sebeplerle, bu ilde kurulacak vakıf üniversiteleri için öğretim üyeleri çekmekte ve öğrenci talebi yaratmada önemli bir sorun yaşanmayacaktır. Bursa ilinde kurulacak vakıf üniversiteleri; Manisa, Çanakkale, Balıkesir, Eskişehir, Bilecek, Yalova, Kocaeli gibi yakın ve gelişmiş şehirlerden çok sayıda öğrenci çekebilecektir.

Kocaeli ilinin İstanbul'a sınırı olan bir liman kenti olması, çok yoğun bir sanayi kümelenmesine sahip, ticaret ve lojistik hizmetlerin çok gelişmiş, kişi başına düşen milli gelir açısından Türkiye genelinde en zengin il ve çok yoğun bir nüfusa sahip olması nedeniyle, bu il için tüm üniversite tiplerinin öncelikli olarak kurulması önerilebilir. Bu il sınırları içinde henüz hiçbir vakıf üniversitesinin kurulmuş olmaması, bu ilden İstanbul'a çok yoğun bir öğrenci talebi doğmasına neden olmaktadır. Bu ilin İstanbul'a yakın olması ve yakın çevresinde gelişmiş Devlet Üniversitelerinin olması nedeniyle, nitelikli öğretim elemanı temininde bir zorluk yaşanmayacaktır. Bu ilde kurulacak vakıf üniversiteleri; Yalova, Zonguldak, Bolu, Düzce, Bilecik gibi yakın ve gelişmiş illerden öğrenciler çekebilecektir.

Türkiye'nin en dışa dönük yüzlü bir liman kenti olarak Antalya; Avrupa, Turki Cumhuriyetleri ve Rusya için öncelikli bir turizm adresi haline gelmiştir. Antalya tarih, turizm, tarım ve ticari faaliyetleri ile öne çıkan bir il olurken, mevcut durumda bir yıl kadar önce kurulan sadece bir vakıf üniversitesine sahiptir. Hizmet sektörünün en çok katma değer yarattığı bu ilimiz için öncelikle yönetim, tasarım ve tıp odaklı, sonrasında ise mühendislik odaklı vakıf üniversiteleri önerilebilir. Öncesinde yaz turizmi, sonrasında kongre turizmi ve yakın gelecekte de sağlık turizminin daha önemli hale geldiği bu ilimiz, kültürel ve ekonomik açıdan Türkiye'nin gelişmişlik düzeyi en iyi olan birkaç ilinden biridir. Bu nedenle, bu ilde kurulacak vakıf üniversiteleri öğretim kadroları için eleman temini bir sorun olarak görülmezken, bu üniversiteler hem Türkiye'nin her yerinden hem de yoğun turizm ilişkisi olan ülkelerden çok sayıda öğrenci çekebilecektir.

Adana ili Akdeniz Bölgesinin en doğusunda olmasına rağmen, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin Akdeniz'e açılan kapısı gibidir. Çevresiyle beraber bulunduğu bölgenin en gelişmiş sanayi ve tarım bölgesidir. Bu ilimizde mühendislik ve tıp odaklı vakıf üniversiteleri yanında yönetim bilimleri ve tasarım odaklı vakıf üniversitelerinin de açılması önerilebilir. Bölgesinde bulunan Antalya iline göre, kültürel ve ekonomik olarak daha az gelişmiş olan Adana ilinde kurulacak vakıf üniversiteleri için nitelikli öğretim kadrosu oluşturulmasında güçlükler yaşanabilecek olmasına rağmen, bölgede gelişmiş Devlet Üniversitelerinin olması, bu sorunu

çözebilecektir. En yakın vakıf üniversitelerinin Gaziantep ve Kayseri’de olması nedeniyle, bölgesel bir rekabet öngörülse bile, talep gören akademik programların açılması durumunda öğrenci temininde önemli bir sorun yaşanmayacaktır.

Yalova ili İstanbul’un eski sayfiye yeri olup, günümüzde tarım, sanayi ve turizm ile katma değer yaratan ve Bursa-İstanbul geçiş hattında bulunan bir ildir. Uzun deniz sahili, yoğunlaşmamış sanayi yapısı ve sakin bir yerleşim yapısı ile vakıf üniversiteleri için hedef illerden biri olarak önerilebilir. Öncelikle tasarım ve yönetim bilimleri olmak üzere, tıp ve mühendislik odaklı vakıf üniversiteleri için uygun bir konumdadır. İstanbul’a çok yakın olması ve sakin bir kent görünümünde olması nedeniyle, akademisyenler için çekici bir bölge olarak değerlendirilebilir. Bursa, Balıkesir, Eskişehir, Kocaeli, Bolu, Bilecek gibi geliri yüksek illere yakınlığı ile bölgesel avantaja sahip olan Yalova ili, pek çok öğrenciye cazip bir seçenek olabilecektir.

Tekirdağ ili tarım, turizm, sanayi ve ticari faaliyetlerin yaygın olduğu, lojistik üssü konumunda bir liman kentidir. Yakın çevresindeki Edirne ve Kırklareli illeriyle birlikte, İstanbul’daki vakıf üniversitelerine pek çok öğrenci göndermektedir. Tekirdağ ilinde öncelikle mühendislik ve yönetim bilimleri odaklı, sonrasında ise tasarım ve tıp odaklı vakıf üniversiteleri önerilebilir. Türkiye’nin en yaşanabilir illeri arasında en üst sıralarda bulunan Tekirdağ’ın İstanbul’a çok yakın olması, öğretim üyesi temininde avantajlı bir konumda olduğunu ifade eder. Trakya bölgesinin milli gelirden en fazla pay alan alt bölgelerden biri olması ve bölge halkının eğitime önem vermesi nedeniyle, bölge illerindeki pek çok öğrencinin tercih edeceği bir il olarak görülebilir.

Muğla ilinin gelişmiş ilçeleri olan Bodrum, Marmaris ve Fethiye ile Antalya ilinin gelişmiş ilçesi Kemer, vakıf üniversiteleri kuruluşu için en uygun ilçeler olarak önerilmektedir. Turizm cenneti olarak da tanımlanabilecek bu ilçelerde kurulacak üniversiteler için, öncelikle yönetim bilimleri ve tasarım odaklı üniversite olmaları önerilebilir. Söz konusu ilçelerin temel geçim kaynağının turizm ve tarım olduğu düşünülerek, bu ilçelerde açılacak olan akademik programların da bu sektörlerle hizmet etmesi düşünülmüştür. Bu ilçelerin kültürel ve ekonomik olarak gelişmiş olmaları nedeniyle pek çok akademisyen ve öğrenci için cazip seçenekler oluşturabilecektir. Bu ilçelerde kurulacak vakıf üniversitelerinin yaz aylarında da çok yoğun yaz okulu eğitimi verebilecek olması, hem yurt içi hem de yurt dışından pek çok öğrenci ve akademisyen için çekici olurken, üniversiteler için de önemli bir gelir kalemi oluşturacaktır.

REKABETÇİ BİR VAKIF ÜNİVERSİTESİ

Bir üniversiteden genel olarak beklentiler; iyi ve kaliteli bir eğitim yapması, nitelikli öğrencileri ve akademisyenleri çekmesi, nitelikli araştırmalar üretmesi ve topluma karşı sorumluluklarını yerine getirmesidir. Bu beklentileri karşılamadaki en temel sorunlar; akademik ve idari elemanların sayıca ve nitelikçe yetersiz olması, mali kaynakların yetersiz olması ve yönetim modelinin çok verimli olmaması olarak gösterilebilir. Öğrenciler ise bir üniversite eğitiminden; kendilerine uygun ve layık görülen bir eğitimi ve bilgi aktarımını değil, gerçek hayatta kullanabilecekleri, kendilerine istihdam sağlayacak bilgi ve öğrenme yöntemlerinin aktarılmasını talep etmektedir (Teker & Teker 2009)

O halde rekabetçi olmak isteyen bir vakıf üniversitesinin; dünya üniversiteleri ile her alanda yarışabilen, iş dünyasının nitelikli işgücü ihtiyacına uygun mezunlar veren, rekabet koşullarında öğretim ve idari kadro istihdam edebilen, faaliyet giderlerini kendi yarattığı kaynaklarla karşılayabilen, sunduğu nitelikli eğitim karşılığında rekabetçi bir

eğitim ücreti talep eden, başarılı ve/veya ihtiyacı olan öğrencilere çok sayıda ve çeşitli burslar öneren, eğitim ücretini karşılayamayan öğrenciler için uzun vadeli eğitim kredisi imkanı sunan, yurt dışı ve içi tüm üniversitelerle akademik ve tüm sektörler ile sıkı bir işbirliği yapabilen, esnek ve şeffaf bir idari, akademik ve mali yönetim yapısına sahip olması gerekir.

Amaçlanan bu hedeflere ulaşmak isteyen bir vakıf üniversitesinin eylem planlarının; dünya üniversiteleri ile her alanda işbirliği yapmayı ve rekabet etmeyi, güncel gelişmelere ve dış ilişkilere açık olmasını, nitelikli akademisyenler ve mezunlar yetiştirmesini, esnek, hesap verilebilir ve şeffaf bir yönetim yapısına sahip olmasını ve tüm paydaşlar için bir cazibe merkezi olmasını içermesi gerekir.

Rekabetçi bir vakıf üniversitesi olarak tanımlanan bu yapı için uygulanması gereken eylemlerin; değişen ihtiyaçlara göre müfredatların sürekli güncellenmesi, sektör işbirliklerinin müfredatlara daha çok yansıtılması, eğitim programlarının daha çok araştırma yöntemleri, iletişim teknikleri, uygulama ve tasarım içermesi, İngilizce yanında ikinci yabancı dil uygulamasına geçilmesi, tüm eğitim programlarında bilgisayar teknolojilerinden faydalanılması, öğrencilerin güncel dünya ile daha çok temasta olması, sorunları bilmesi, anlaması ve çözüm önerilerinde bulunabilmesi, öğrencilerin daha çok sportif faaliyetlerde ve sosyal etkinliklerde bulunması ve bu organizasyonlarda görev alması, kaliteli eğitim veren doktora programlarına sahip olması, yeni ortaya çıkan meslek dallarına uygun programlar sunması, öğrencilerine uzun vadeli öğrenim kredisi imkanları sunması, sadece Batı ile değil Doğu ülkeleri ile de işbirliğine gitmesi ve ortaklıklar yapması ve yukarıda ifade edilen tüm faaliyetlerini belgelendirmesi ve/veya akredite ettirmesini içermesi gerekmektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu araştırmanın amacı, vakıf üniversitelerinin büyüme stratejileri dahilinde hedef olarak düşünülebilecek diğer illerin belirlenmesi, bu hedef illerde oluşturulması gereken akademik programların illerin bölgesel gelişmişlik ve geleceğin öne çıkan mesleklerinin göz önünde tutularak belirlenmesi ve rekabetçi bir vakıf üniversitesi olabilmek için stratejik planlara dahil edilmesi gereken eylemlerin önerilmesi olarak tanımlanabilir.

Bu çalışma sonucunda belirlenen hedef iller olarak; Kocaeli, Yalova, Bursa, Antalya, Tekirdağ ve Adana öne çıkmıştır. Ayrıca, Bodrum, Marmaris, Fethiye ve Kemer gibi gelişmiş ilçelerimiz de vakıf üniversitelerinin gelişme planlarında göz önünde tutulmalıdır. Bu çalışmada hedef seçilen yerler için üniversite tipi olarak odaklanma alanları ve açılacak akademik program önerilerinde de bulunulmuştur. Son olarak, rekabetçi bir vakıf üniversitesi olarak kendini konumlandırmak isteyen bir üniversite için, yapılması gereken eylemler öngörülmüştür.

İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde kümelenmiş olan vakıf üniversitelerinin, yasaların izin vermesiyle birlikte gelecekte diğer illere büyüme stratejilerinde ve yeni kurulması planlanan vakıf üniversiteleri için ilk kuruluş yeri seçimi kararlarında, avantajlı il ve ilçelerin dikkate alınması, bu üniversitelerin odaklanma alanlarının belirlenmesi ve açılacak akademik programların seçiminde bu çalışmada sunulan önerilerin dikkate alınması faydalı olacaktır.

Kaynakça

- Adana Büyükşehir Belediyesi, *Adana Büyükşehir Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planı* <http://www.adana.bel.tr/stratejik-plan-sayfa.html>, erişim tarihi: 03.04.2010
- Antalya Büyükşehir Belediyesi, *Antalya Büyükşehir Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planı* www.antalya.bel.tr, erişim tarihi: 03.04.2010
- Alpturer, M. I., & Uslu, O. (2010). Accessibility versus privacy: Turkish students' evaluation criteria for the location of university counselling offices. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 5, 502-506.
- Audretsch, D.,B., Lehmann, E. E., & Warning, S. (2005). University spillovers and new firm location. *Research Policy*, 34(7), 1113-1122.
- Bodrum Belediyesi, <http://www.bodrum.bel.tr>, erişim tarihi: 05.04.2010
- Bruno G., & Improta G. (2007). Using gravity models for the evaluation of new university site locations. *Computers and Operations Research*, 47, 216-228.
- Bursa Büyükşehir Belediyesi, *Bursa Büyükşehir Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planı*, <http://www.bursa.bel.tr>, erişim tarihi: 03.04.2010
- CNBC-E Business, Türkiye'nin En Yaşanır Şehirleri, 81 İlin Yaşam Kalitesi, Eylül 2010.
- Diñer, B., Özaslan, M., Kavasoglu, T. (2003). İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması. DPT. <http://www.kalkinma.gov.tr/bolgesel.Portal>.
- DPT, (2004), İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, <http://ekutup.dpt.gov.tr/bolgesel/gosterge/2004/ilce.pdf>, erişim tarihi: 20.06.2010
- Fethiye Belediyesi, <http://www.fethiye.bel.tr> , erişim tarihi: 05.04.2010
- Groen, White, (2004), In-state versus out-of-state students: the divergence of interest between public universities and state governments. *Journal of Public Economics*, 88, 1793-1814
- Kemer Belediyesi, <http://www.kemer.bel.tr>, erişim tarihi: 05.04.2010
- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, *Kocaeli Büyükşehir Belediyesi 2010-2014 Stratejik Planı* <http://www.kocaeli.bel.tr> , erişim tarihi: 03.04.2010
- Koroğlu, D. (1992). Possible Locations for New Universities in Turkey. *Socio-Economic Planning Sciences*, 26, 27-42
- Marmaris Belediyesi, <http://www.marmaris.bel.tr>, erişim tarihi: 05.04.2010
- Muğla Belediyesi, İl Oluşunun 100. Yılında Muğla Stratejik Planı, <http://www.muğla.bel.tr> , erişim tarihi: 03.04.2010
- Rosen, G., & Razin, E. (2007), The college chase: higher education and urban entrepreneurialism in Israel. *Tijdschrift voor economische en sociale geografie*, 98, 86-101.
- Siegfried, J. J., Sanderson, A. R., & McHenry, P. (2006). The economic impact of colleges and universities. *Economics of Education Review*, 26, 546-558.

- Teker, D. & Teker, S. (2009). Gelecekte Öne Çıkması Beklenen Meslekler ve Vakıf Üniversitelerindeki İlgili Akademik Programlar, Atılım Üniversitesi Kongresi, Ankara.
- Teker, S. & Teker, D. (2009). Dünya ile Rekabet Edebilen ve Cazibe Merkezi Bir Üniversite: Geleceğin Üniversite Modeli, Atılım Üniversitesi Kongresi, Ankara.
- Tekirdağ Belediyesi, <http://www.tekirdag.bel.tr>, erişim tarihi: 05.04.2010
- TÜİK Bölgesel İstatistikler, <http://tuikapp.tuik.gov.tr/Bolgesel/menuAction.do>, erişim tarihi: 10.07.2010
- TÜİK Karşılaştırmalı Bölgesel Göstergeler, (2009) <http://www.tuik.gov.tr/bolgeGosterge/harita.html>, erişim tarihi: 20.06.2010
- TÜİK ADNKS Nüfus Sayım Sonuçları, <http://www.tuik.gov.tr/jsp/duyuru/upload/vt/vt.htm>, erişim tarihi: 25.03.2010
- TÜİK ADNKS Nüfus Sayım Sonuçları – Eğitim Durumu, <http://www.tuik.gov.tr/jsp/duyuru/upload/vt/vt.htm>, erişim tarihi: 25.03.2010
- TÜİK İşgücü İstatistikleri, <http://www.tuik.gov.tr/iscucuapp/iscucu.zul>, erişim tarihi: 05.04.2010
- Türkiye'nin Yükseköğrenim Stratejisi, (2007), Yükseköğretim Kurulu, Ankara.
- Yalova Belediyesi, Yalova Belediyesi Stratejik Plan 2010 – 2014, <http://www.yalova.bel.tr>, erişim tarihi: 03.04.2010

Ekler

Ek1. Bursa İli İçin Önerilen Üniversite Tipi ve Akademik Programlar

ÜNİVERSİTE TİPİ	
Yönetim Bilimleri Odaklı	Mühendislik Odaklı
<p>BURSA</p> <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekonomi & Matematik ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme ▪ İşletme ve Finans Matematiği ▪ Şirket Bilgi İşlem Yönetimi ▪ Ziraat Sistemler Teknolojisi ve Yönetimi ▪ Uluslararası Tarım ve Yiyecek Sistemleri Yön. ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Lojistik Yönetimi ve Tedarik Zincileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Ekonometri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Bilgi Sistemleri Güvenliği ▪ Yönetim Bilişim Sistemleri ▪ İnternet Güvenliği <p><u>Tasarım ve İletişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Endüstriyel Tasarım ▪ Web Tasarımı ▪ Tesis Planlama ve Yönetimi ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Endüstri Ürünleri Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Haber Analistliği ▪ Radyo ve Televizyon Yayıncılığı <p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Mühendislik Sistemleri ▪ Endüstriyel Kimya ▪ Kalite Mühendisliği ▪ Endüstri Mühendisliği ▪ Yazılım Mühendisliği 	<p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Makine Mühendisliği ▪ Tekstil Mühendisliği ▪ Endüstri Mühendisliği ▪ Mekatronik Mühendisliği ▪ Makine ve İşletme Mühendisliği ▪ Elektrik-Elektronik Mühendisliği ▪ Haberleşme Mühendisliği ▪ Sürdürülebilir Enerji Mühendisliği ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ İnşaat Mühendisliği ▪ Çevre Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Mühendislik Sistemleri ▪ Endüstriyel Kimya ▪ Kalite Mühendisliği ▪ Kontrol Mühendisliği ▪ Üretim Mühendisliği ▪ Yazılım Mühendisliği <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Şirket Bilgi İşlem Yönetimi ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ İşletme Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Ekonometri ▪ İşletme Enformatiği <p><u>Tasarım Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ses Sistemleri Mühendisliği ▪ Web Tasarımı ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Endüstri Ürünleri Tasarımı
Tıp Odaklı	Tasarım ve İletişim Odaklı
<p><u>Tıp Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Temel Tıp ▪ Dahili Tıp ▪ Cerrahi Tıp ▪ Diş Hekimliği <p><u>Sağlık Bilimleri Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Medikal Fizik ve Biyomühendislik ▪ Sağlık Bilimleri ve Teknoloji ▪ Biyofizik ▪ Eğitim ve Danışmanlık Psikolojisi ▪ Biyoistatistik ▪ Sağlık Yönetimi ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği ▪ Sağlık Destek Hizmetleri ▪ Fizik Tedavi ve Rahabiliasyon ▪ Moleküler Biyoloji ve Genetik 	<p><u>Tasarım ve İletişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Endüstri Ürünleri Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Endüstriyel Tasarım ▪ Web Tasarımı ▪ Tesis Planlama ve Yönetimi ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Görsel İletişim Tasarımı ▪ Haber Analistliği ▪ Radyo ve Televizyon Yayıncılığı <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Bilgi Sistemleri Güvenliği ▪ Yönetim Bilişim Sistemleri

Ek2. Kocaeli İli İçin Önerilen Üniversite Tipi ve Akademik Programlar

ÜNİVERSİTE TİPİ	
Yönetim Bilimleri Odaklı	Mühendislik Odaklı
<p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Şirket Bilgi İşlem Yönetimi ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Ekonomi & Matematik ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme ▪ İşletme ve Finans Matematiği ▪ Tasarım & Optimizasyon Hesaplamaları ▪ Kriminoloji ▪ Matematik & Fizik ▪ Ekonometri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Zirai Sistemler Teknolojisi ve Yönetimi ▪ Uluslararası Tarım ve Yiyecek Sistemleri Yönetimi ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Bilgi Sistemleri Güvenliği ▪ Havaalanı Planlaması ve Yönetimi ▪ Havacılık Yönetimi <p>Tasarım ve İletişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tesis Planlama ve Yönetimi ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Endüstriyel Tasarım ▪ Web Tasarımı ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Ürün Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı <p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği ▪ Endüstriyel Kimya ▪ Kalite Mühendisliği ▪ Endüstri Mühendisliği 	<p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Makine Mühendisliği ▪ Endüstri Mühendisliği ▪ Mekatronik Mühendisliği ▪ Makine ve İşleme Mühendisliği ▪ Enerji Kaynakları Mühendisliği ▪ Gemi Makineleri Mühendisliği ▪ Presizyon Mühendisliği ▪ Metalurji ve Malzeme Mühendisliği ▪ Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Kimya & Biyomolekül Mühendisliği ▪ Sürdürülebilir Enerji Mühendisliği ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ İnşaat Mühendisliği ▪ Çevre Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Mühendislik Sistemleri ▪ Endüstriyel Kimya ▪ Kalite Mühendisliği <p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği ▪ Uluslararası Tarım ve Yiyecek Sistemleri Yönetimi ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Bilgi Sistemleri Güvenliği ▪ Ekonomi & Matematik ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme ▪ İşletme ve Finans Matematiği <p>Tasarım Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ses Sistemleri Mühendisliği ▪ Web Tasarımı ▪ Tesis Planlama ve Yönetimi ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Ürün Tasarımı
<p>Tıp Odaklı</p> <p>Tıp Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Temel Tıp ▪ Dahili Tıp ▪ Cerrahi Tıp ▪ Diş Hekimliği <p>Sağlık Bilimleri Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Medikal Fizik & Biyomühendislik ▪ Sağlık Bilimleri ve Teknoloji ▪ Bilgisayar ve Psikoloji ▪ Eğitim ve Danışmanlık Psikolojisi ▪ Biyoistatistik ▪ Sağlık Yönetimi ▪ Sağlık Destek Hizmetleri ▪ Fizyoterapi ▪ Moleküler Biyoloji ve Genetik <p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği <p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Şirket Bilgi İşlem Yönetimi ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ İşletme ve Finans Matematiği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Ekonometri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme 	<p>Tasarım ve İletişim Odaklı</p> <p>Tasarım ve İletişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Ürün Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Endüstriyel Tasarım ▪ Web Tasarımı ▪ Tesis Planlama ve Yönetimi ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Haber Analistliği ▪ Radyo ve Televizyon Yayıncılığı <p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme <p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Havacılık Elektronik ve Uzay Sistemleri ▪ Tasarım ve Teknoloji ▪ Mimarlık ▪ Bilişim Mühendisliği

Ek3. Antalya İli İçin Önerilen Üniversite Tipi ve Akademik Programlar

ÜNİVERSİTE TİPİ	
Yönetim Bilimleri Odaklı	Mühendislik Odaklı
<p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme ▪ Ekonomi & Matematik ▪ İşletme & Finans Matematiği ▪ Havaalanı Planlaması ve Yönetimi ▪ Havaacılık Yönetimi ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Hesaplamalı Biyoloji ve Biyoformatik ▪ Ekonometri ▪ Turizm İşletmeciliği ▪ İşletme Enformatiği ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri <p>Tasarım ve İletişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Görsel İletişim Tasarımı ▪ Tasarım ve Yönetim ▪ Tesis Planlama ve Yönetimi ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Ürün Tasarımı ▪ Endüstriyel Tasarım ▪ Web Tasarımı <p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi <p>Ziraat Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tarım Ekonomisi ▪ Ziraat Sistemler Teknolojisi ve Yönetimi ▪ Uluslararası Tarım ve Yiyecek sistemleri 	<p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Enerji Kaynakları Mühendisliği ▪ Biyoloji ve Ziraat Mühendisliği ▪ Ziraat ve Biyokaynak Mühendisliği ▪ Ziraat Makineleri Mühendisliği ▪ Uçak Mühendisliği ▪ Elektrik ve Bilgisayar Mühendisliği ▪ Gıda Mühendisliği ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Sürdürülebilir Enerji Mühendisliği ▪ Mühendislik Sistemleri ▪ Endüstriyel Kimya ▪ Kalite Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi <p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği ▪ Piyasa ve Sosyal Sistemler Mühendisliği ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme ▪ Ekonomi & Matematik ▪ İşletme & Finans Matematiği ▪ Havaalanı Planlaması ve Yönetimi ▪ Havaacılık Yönetimi ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri <p>Tasarım Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ses Sistemleri Mühendisliği ▪ Web Tasarımı ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Endüstri Ürünleri Tasarımı <p>Sağlık Bilimleri Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği
<p>Tıp Odaklı</p> <p>Tıp Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Temel Tıp ▪ Dahili Tıp ▪ Cerrahi Tıp ▪ Diş Hekimliği <p>Sağlık Bilimleri Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Medikal Fizik ve Biyomühendislik ▪ Sağlık Bilimleri ve Teknoloji ▪ Biyofizik ▪ Eğitim ve Danışmanlık Psikolojisi ▪ Biyoistatistik ▪ Sağlık Yönetimi ▪ Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon ▪ Bilgisayar ve Psikoloji ▪ Biyoteknoloji <p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği <p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Şirket Bilgi İşlem Yönetimi ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ İşletme ve Finans Matematiği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Ekonometri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme 	<p>Tasarım ve İletişim Odaklı</p> <p>Tasarım ve İletişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Mimari Tasarım ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Endüstriyel Tasarım ▪ Web Tasarımı ▪ Tesis Planlama ve Yönetimi ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Haber Analistliği ▪ Radyo ve Televizyon Yayıncılığı ▪ Görsel İletişim Tasarımı <p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme <p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Havaacılık Elektroniği ve Uzay Sistemleri ▪ Tasarım ve Teknoloji ▪ Peyzaj Mimarlığı

Ek4. Adana İli İçin Önerilen Üniversite Tipi ve Akademik Programlar

		ÜNİVERSİTE TİPİ	
		Yönetim Bilimleri Odaklı	Mühendislik Odaklı
ADANA		<p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme ▪ Ekonomi & Matematik ▪ İşletme & Finans Matematiği ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Tasarım & Optimizasyon Hesaplamaları ▪ Ekonometri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Havaalanı Planlaması ve Yönetimi ▪ Havaacılık Yönetimi ▪ Bilgi Sistemleri Güvenliği ▪ Şirket Bilgi İşlem Yönetimi <p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği ▪ Piyasa ve sosyal sistemler mühendisliği ▪ Tarım Ekonomisi <p><u>Ziraat Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tarım Ekonomisi ▪ Ziraat Sistemleri Teknolojisi ve Yönetimi ▪ Uluslararası Tarım ve Yiyecek sistemleri ▪ Biyoteknoloji 	<p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Makine Mühendisliği ▪ Tekstil Mühendisliği ▪ Endüstri Mühendisliği ▪ Mekatronik Mühendisliği ▪ Makine ve İşleme Mühendisliği ▪ Enerji Kaynakları Mühendisliği ▪ Presizyon Mühendisliği ▪ Petrol ve Maden Mühendisliği ▪ Nükleer Mühendisliği ve Radyolojik Bilimler ▪ Kimya & Biyomolekül Mühendisliği ▪ Sürdürülebilir Enerji Mühendisliği ▪ Gıda Mühendisliği <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği ▪ Piyasa ve sosyal sistemler mühendisliği
		Tıp Odaklı	Tasarım ve İletişim Odaklı
		<p><u>Tıp Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Temel Tıp ▪ Dahili Tıp ▪ Cerrahi Tıp ▪ Diş Hekimliği <p><u>Sağlık Bilimleri Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Medikal Fizik & Biyomühendislik ▪ Sağlık Bilimleri ve Teknoloji ▪ Bilgisayar ve Psikoloji ▪ Biyofizik ▪ Sağlık Yönetimi <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Şirket Bilgi İşlem Yönetimi ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ İşletme Enformatiği ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri 	<p><u>Tasarım ve İletişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Ürün Tasarımı ▪ Endüstriyel Tasarım ▪ Web Tasarımı ▪ Tesis Planlama ve Yönetimi ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Haber Analistliği ▪ Radyo ve Televizyon Yayıncılığı ▪ Görsel İletişim Tasarımı <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme ▪ Şirket Bilgi İşlem Yönetimi

Ek5. Yalova İli İçin Önerilen Üniversite Tipi ve Akademik Programlar

ÜNİVERSİTE TİPİ	
Yönetim Bilimleri Odaklı	Mühendislik Odaklı
<p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekonomi & Matematik ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme ▪ İşletme ve Finans Matematiği ▪ Tasarım & Optimizasyon Hesaplamaları ▪ Kriminoloji ▪ Bilişim Yönetim ▪ Matematik & Fizik ▪ Ekonometri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Tasarım & Optimizasyon Hesaplamaları ▪ Ekonometri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Havaalanı Planlaması ve Yönetimi ▪ Havacılık Yönetimi <p>Tasarım ve İletişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Görsel İletişim Tasarımı ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Web Tasarımı <p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği 	<p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Makine Mühendisliği ▪ Tekstil Mühendisliği ▪ Endüstri Mühendisliği ▪ Mekatronik Mühendisliği ▪ Makine ve İşleme Mühendisliği ▪ Enerji Kaynakları Mühendisliği ▪ Presizyon Mühendisliği ▪ Endüstriyel Kimya ▪ Gıda Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği <p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim Yönetim ▪ Matematik & Fizik ▪ Ekonometri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri <p>Tasarım Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ses Sistemleri Mühendisliği ▪ Görsel İletişim Tasarımı ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Web Tasarımı <p>Sağlık Bilimleri Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği ▪ Sağlık Yönetimi
<p>Tıp Odaklı</p> <p>Tıp Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Temel Tıp ▪ Dahili Tıp ▪ Cerrahi Tıp ▪ Diş Hekimliği <p>Sağlık Bilimleri Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Medikal Fizik ve Biyomühendislik ▪ Sağlık Bilimleri ve Teknoloji ▪ Biyofizik ▪ Eğitim ve Danışmanlık Psikolojisi ▪ Biyoistatistik ▪ Sağlık Yönetimi ▪ Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon ▪ Bilgisayar ve Psikoloji ▪ Biyoteknoloji <p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği 	<p>Tasarım ve İletişim Odaklı</p> <p>Tasarım ve İletişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Mimari Tasarım ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Endüstriyel Tasarım ▪ Web Tasarımı ▪ Tesis Planlama ve Yönetimi ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Haber Analistliği ▪ Radyo ve Televizyon Yayıncılığı ▪ Görsel İletişim Tasarımı <p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme <p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Havacılık Elektronikleri ve Uzay Sistemleri ▪ Tasarım ve Teknoloji ▪ Peyzaj Mimarlığı

Ek6. Tekirdağ İli İçin Önerilen Üniversite Tipi ve Akademik Programlar

ÜNİVERSİTE TİPİ		
Yönetim Bilimleri Odaklı	Mühendislik Odaklı	
TEKİRDAĞ	<p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekonomi & Matematik ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme ▪ İşletme ve Finans Matematiği ▪ Tasarım & Optimizasyon Hesaplamaları ▪ Kriminoloji ▪ Bilişim Yönetim ▪ Matematik & Fizik ▪ Ekonometri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Tasarım & Optimizasyon Hesaplamaları ▪ Ekonometri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Havaalanı Planlaması ve Yönetimi ▪ Havaacılık Yönetimi <p>Tasarım ve İletişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Görsel İletişim Tasarımı ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Web Tasarımı <p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği 	<p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Makine Mühendisliği ▪ Tekstil Mühendisliği ▪ Endüstri Mühendisliği ▪ Mekatronik Mühendisliği ▪ Makine ve İşleme Mühendisliği ▪ Enerji Kaynakları Mühendisliği ▪ Presizyon Mühendisliği ▪ Endüstriyel Kimya ▪ Gıda Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği <p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim Yönetim ▪ Matematik & Fizik ▪ Ekonometri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri <p>Tasarım Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ses Sistemleri Mühendisliği ▪ Görsel İletişim Tasarımı ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Web Tasarımı <p>Sağlık Bilimleri Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği ▪ Sağlık Yönetimi
	<p>Tıp Odaklı</p> <p>Tıp Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Temel Tıp ▪ Dahili Tıp ▪ Cerrahi Tıp ▪ Diş Hekimliği <p>Sağlık Bilimleri Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Medikal Fizik ve Biyomühendislik ▪ Sağlık Bilimleri ve Teknoloji ▪ Biyofizik ▪ Eğitim ve Danışmanlık Psikolojisi ▪ Biyoistatistik ▪ Sağlık Yönetimi ▪ Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon ▪ Bilgisayar ve Psikoloji ▪ Biyoteknoloji <p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği 	<p>Tasarım ve İletişim Odaklı</p> <p>Tasarım ve İletişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Mimari Tasarım ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Endüstriyel Tasarım ▪ Web Tasarımı ▪ Tesis Planlama ve Yönetimi ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Haber Analistiği ▪ Radyo ve Televizyon Yayıncılığı ▪ Görsel İletişim Tasarımı <p>Yönetim ve Bilişim Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Uygulamalı Ekonomi ve İşletme <p>Mühendislik Programları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Havaacılık Elektronikleri ve Uzay Sistemleri ▪ Tasarım ve Teknoloji ▪ Peyzaj Mimarlığı

Ek7. Bodrum İlçesi İçin Önerilen Üniversite Tipi ve Akademik Programlar

		ÜNİVERSİTE TİPİ	
		Yönetim Bilimleri Odaklı	Mühendislik Odaklı
BODRUM		<p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekonometri ▪ Turizm İşletmeciliği ▪ İşletme Enformatiği ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Havaalanı Planlaması ve Yönetimi ▪ Havacılık Yönetimi <p><u>Tasarım ve İletişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Mimari Tasarım ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Web Tasarımı <p><u>Eğitim Bilimleri Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sınıf Öğretmenliği ▪ Okul Öncesi Eğitimi ▪ Fen Bilgisi Eğitimi ▪ Sosyal Bilgiler Eğitimi ▪ Matematik Eğitimi ▪ Yabancı Diller Eğitimi ▪ Mütercim Tercümanlık 	<p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Endüstri Mühendisliği ▪ Enerji Kaynakları Mühendisliği ▪ Gıda Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Havaalanı Planlaması ve Yönetimi ▪ Havacılık Yönetimi <p><u>Tasarım Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Görsel İletişim Tasarımı ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Web Tasarımı <p><u>Sağlık Bilimleri Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği ▪ Sağlık Yönetimi
		<p><u>Tıp Odaklı</u></p> <p><u>Tıp Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Temel Tıp ▪ Dahili Tıp ▪ Cerrahi Tıp ▪ Diş Hekimliği <p><u>Sağlık Bilimleri Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Medikal Fizik ve Biyomühendislik ▪ Sağlık Bilimleri ve Teknoloji ▪ Biyoistatistik ▪ Sağlık Yönetimi ▪ Biyoteknoloji <p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Havaalanı Planlaması ve Yönetimi ▪ Havacılık Yönetimi 	<p><u>Tasarım ve İletişim Odaklı</u></p> <p><u>Tasarım ve İletişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Mimari Tasarım ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Web Tasarımı <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ İşletme Enformatiği ▪ Havaalanı Planlaması ve Yönetimi ▪ Havacılık Yönetimi <p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Havacılık Elektroniği ve Uzay Sistemleri ▪ Tasarım ve Teknoloji ▪ Peyzaj Mimarlığı

Ek8. Marmaris İlçesi İçin Önerilen Üniversite Tipi ve Akademik Programlar

ÜNİVERSİTE TİPİ		
Yönetim Bilimleri Odaklı	Mühendislik Odaklı	
MARMARIS	<p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekonometri ▪ Turizm İşletmeciliği ▪ İşletme Enformatiği ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ İşletme Enformatiği <p><u>Tasarım ve İletişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Görsel İletişim Tasarımı <p><u>Eğitim Bilimleri Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sınıf Öğretmenliği ▪ Okul Öncesi Eğitimi ▪ Fen Bilgisi Eğitimi ▪ Sosyal Bilgiler Eğitimi ▪ Matematik Eğitimi ▪ Yabancı Diller Eğitimi ▪ Mütercim Tercümanlık 	<p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Endüstri Mühendisliği ▪ Enerji Kaynakları Mühendisliği ▪ Gıda Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ İşletme Enformatiği <p><u>Tasarım Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Görsel İletişim Tasarımı ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Web Tasarımı <p><u>Sağlık Bilimleri Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği ▪ Sağlık Yönetimi
	<p><u>Tıp Odaklı</u></p> <p><u>Tıp Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Temel Tıp ▪ Dahili Tıp ▪ Cerrahi Tıp ▪ Diş Hekimliği <p><u>Sağlık Bilimleri Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Medikal Fizik ve Biyomühendislik ▪ Sağlık Bilimleri ve Teknoloji ▪ Biyoistatistik ▪ Bilgisayar ve Psikoloji ▪ Biyofizik ▪ Eğitim ve Danışmanlık Psikolojisi <p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği 	<p><u>Tasarım ve İletişim Odaklı</u></p> <p><u>Tasarım ve İletişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Mimari Tasarım ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Web Tasarımı <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ İşletme Enformatiği <p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mimarlık ▪ Tasarım ve Teknoloji ▪ Peyzaj Mimarlığı

Ek9. Fethiye İlçesi İçin Önerilen Üniversite Tipi ve Akademik Programlar

ÜNİVERSİTE TİPİ		
	Yönetim Bilimleri Odaklı	Mühendislik Odaklı
FETHİYE	<p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Turizm İşletmeciliği ▪ İşletme Enformatiği ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri <p><u>Tasarım ve İletişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Görsel İletişim Tasarımı <p><u>Eğitim Bilimleri Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sınıf Öğretmenliği ▪ Okul Öncesi Eğitimi ▪ Fen Bilgisi Eğitimi ▪ Sosyal Bilgiler Eğitimi ▪ Matematik Eğitimi ▪ Yabancı Diller Eğitimi ▪ Mütercim Tercümanlık <p><u>Ziraat Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tarım Ekonomisi ▪ Zirai Sistemler Teknolojisi ve Yönetimi ▪ Biyoteknoloji ▪ Uluslararası Tarım ve Yiyecek Sistemleri 	<p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Endüstri Mühendisliği ▪ Gıda Mühendisliği ▪ Biyoloji ve Ziraat Mühendisliği ▪ Ziraat ve Biyokaynak Mühendisliği ▪ Ziraat Makineleri Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ İşletme Enformatiği <p><u>Tasarım Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Görsel İletişim Tasarımı ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Web Tasarımı <p><u>Sağlık Bilimleri Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Biyomedikal Mühendisliği ▪ Genetik Mühendisliği ▪ Biyomateryal ve Doku Mühendisliği ▪ Sağlık Yönetimi
		<p><u>Tıp Odaklı</u></p>

Ek10. Kemer İlçesi İçin Önerilen Üniversite Tipi ve Akademik Programlar

ÜNİVERSİTE TİPİ		
Yönetim Bilimleri Odaklı	Mühendislik Odaklı	
KEMER	<p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Turizm İşletmeciliği ▪ İşletme Enformatiği ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri <p><u>Tasarım ve İletişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tasarım ve İnovasyon ▪ İletişim Planlama ve Enformasyon Tasarımı ▪ Görsel İletişim Tasarımı <p><u>Eğitim Bilimleri Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sınıf Öğretmenliği ▪ Okul Öncesi Eğitimi ▪ Fen Bilgisi Eğitimi ▪ Sosyal Bilgiler Eğitimi ▪ Matematik Eğitimi ▪ Yabancı Diller Eğitimi ▪ Mütercim Tercümanlık <p><u>Ziraat Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tarım Ekonomisi ▪ Zirai Sistemler Teknolojisi ve Yönetimi ▪ Biyoteknoloji ▪ Uluslararası Tarım ve Yiyecek Sistemleri 	<p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Endüstri Mühendisliği ▪ Gıda Mühendisliği ▪ Biyoloji ve Ziraat Mühendisliği ▪ Lojistik Mühendisliği ve Arz Zinciri Yönetimi ▪ Bilişim Mühendisliği ▪ Operasyon Araştırmaları ve Finans Mühendisliği <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ İşletme Enformatiği <p><u>Tasarım Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Görsel İletişim Tasarımı ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Web Tasarımı
	Tıp Odaklı	<p><u>Tasarım ve İletişim Odaklı</u></p> <p><u>Tasarım ve İletişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ İç Mimari ve Çevre Tasarımı ▪ Dijital Medya Tasarımı ▪ Mimari Tasarım ▪ İçsel Tasarım ▪ Ürün Tasarımı ▪ Etkileşim Tasarımı ▪ Web Tasarımı <p><u>Yönetim ve Bilişim Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bilişim ve İletişim Teknolojileri ▪ Turizm ve Ticaret Dilleri ▪ İşletme Enformatiği <p><u>Mühendislik Programları</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mimarlık ▪ Tasarım ve Teknoloji ▪ Peyzaj Mimarlığı

Establishing New Foundation Universities and Suggesting Academic Programs to be Focused

Suat TEKER

Okan University

School of Economics and Administrative
Sciences,

Tuzla, 34959 Istanbul, Turkey

suat.teker@okan.edu.tr

Bilal ÖZER

Okan University

School of Economics and Administrative
Sciences,

Tuzla, 34959 Istanbul, Turkey

bilal.ozel@okan.edu.tr

Introduction

The purpose of this study is to suggest new advantageous locations and academic programs for the Turkish foundation universities for their future development plans. The study also examines the work skills of the future considering the academic programs suggested for the foundation universities. The total number of Turkish universities is 164 and 61 of the Turkish universities are foundation universities according to Higher Education Counsel of Turkey as of February 2012. 43 universities are located in Istanbul and 35 of them are foundation universities. Ankara hosts a total of 15 university while 11 of them are foundation universities. İzmir currently has 9 universities and 6 of them are foundation universities.

The Turkish foundation universities seem to be concentrated in the largest three cities of Turkey. These three cities currently host a total of 67 universities. It certainly creates synergy for all universities locating in the same cities. The synergies that universities create may be observed by the number of seminars, panel discussions, congresses, academic publications and academic staff. The synergies created may also be defined for an increase in economic activities, exhibits, art performances, etc. sharing the economic values with the companies offering goods and services for these cities. The current Turkish laws do not allow the foundation universities to locate new education facilities in other cities. It is expected that the current law is changed in the near future and the foundation universities will be allowed to locate new facilities in the other cities and offer academic programs.

Methodology and Findings

In this study it is stated that which provinces of Turkey should be considered and why those provinces are defined to be advantageous in the context of growth strategies of Turkish foundation universities clustered mostly in Istanbul and Ankara. Those provinces can be taught as the strategic provinces for the location selection of the foundation universities planning to expand in the future. By analyzing the population, education structure, social, cultural and economic development level of Turkish provinces; Bursa, Kocaeli, Yalova, Antalya and Adana are considered to be the most advantageous provinces offering good locations for the foundation universities. Also, Bodrum, Marmaris, Fethiye and Kemer are suggested as good alternatives. Afterwards,

by considering economic developments, cultural structures and occupations of the provinces which are expected to become prominent in the future, it is explored whether a foundation university may be established at one of the suggested provinces. Lastly, some strategic steps are suggested to become a competitive university integrating with the world universities.

Conclusion

Each university must organize itself to be a competitive university. Each university nowadays compete with not only regional and national universities but also all other universities in the world. A competitive university needs to offer a good quality of education, attract best students and academicians, produce high quality researches and integrate to the demands of society. The fundamental problems meeting these qualifications for becoming a world-wide competitive university may be stated as having inadequate quality and quantity of academics and administrative staff, insufficient financial resources and inefficient management model. The university students do currently not expect to get a education which is based upon solely transfer of information in a convenient way. Instead, the students like to be equipped with problem solving skills that could be useful in their later occupations and helpful to get employed. Then, some critical suggestions may be underlined for becoming a competitive Turkish foundation university. A competitive foundation university should consistently update all its academic curricula; increase cooperations with sectoral companies; include more research methods, communications techniques, application and design, a second foreign language besides English in each curriculum; get its students contact to changes in real life and improve awareness of all local and global problems and able to suggest solutions to these problems; possess high quality PhD programs; offer new academic programs for recently developed interdisciplinary areas; get its students involve more in sports and social activities; and finally organize ways of long-term financing for higher education. Importantly, each university is able to document all of its activities and achievements.